

Examen VWO 2022

muziek

tijdvak 2

donderdag 23 juni

09.00 - 11.30 uur

Vergeet niet je op te zetten!

Klik op 'Start' om te beginnen.

Start ▶

Tijdens het examen kun je de volgende knoppen gebruiken:

 ingesproken tekst

 regelen van het volume

 uitleg van het programma

 ga een pagina terug of verder

 ga naar het begin of het einde van het examen

Voor het openen van bronnen gebruik je de volgende knoppen:

 geluidsfragment

 tekstfragment

Hiernaast kun je testen of het geluid goed functioneert.

Het examen bestaat uit vier blokken met in totaal 51 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 81 punten te behalen.
Voor elke vraag staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Blok 1 A. Copland - Danza de Jalisco, deel 3

Blok 2 F.J. Haydn - Salve Regina, deel 1

Blok 3 J.S. Bach - Goldberg Variaties

Blok 4 Amerikaanse folk(rock)

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Blok 1 A. Copland - Danza de Jalisco, deel 3

Dit vragenblok gaat over deel 3, *Danza de Jalisco*, uit de *Three Latin American Sketches* (1971) van de Amerikaanse componist Aaron Copland (1900-1990).

Het fragment is het begin van het deel. Halverwege het fragment en aan het eind van het fragment klinkt een dalend interval.

(1p) Geef de volledige naam van het dalende interval.

De vragen 2 en 3 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is thema 1. Er vindt elke maat een consequente wisseling plaats tussen twee maatsoorten.

(1p) Welke twee maatsoorten worden steeds gebruikt?

Het fragment is thema 1. Je kunt het thema verdelen in zes stukjes.

(2p) Kruis in de uitwerkbijlage per stukje steeds twee aspecten aan die (het meest) van toepassing zijn. Kies steeds tussen stijgend of dalend en tussen toonladderfiguur of gebroken drieklank.

De vragen 4 en 5 hebben betrekking op dezelfde fragmenten.

Fragment 1 is het begin van thema 1. Fragment 2 is een variatie op thema 1.

(1p) Noem een verschil tussen fragment 1 en fragment 2, als je let op de toonhoogte van de hoofdmelodie. Ga in je antwoord uit van fragment 2.

Fragment 1 is het begin van thema 1. Fragment 2 is een variatie op thema 1. In fragment 2 is een lagere melodische laag toegevoegd.

(1p) Op welke manier bewegen de hoofdmelodie en de toegevoegde lagere melodische laag in fragment 2 zich ten opzichte van elkaar? Laat het slot buiten beschouwing.

- A in parallele beweging
- B in tegenbeweging
- C in unisono

In het fragment wordt vier keer een motief (soms gevarieerd) gespeeld.

(1p) Welk instrument speelt behalve de trompet het motief zowel de eerste, derde als vierde keer?

Van het fragment is de melodie weergegeven.

(2p) Geef de volledige namen van de akkoorden onder de haken.

Van het fragment is de melodie weergegeven.

Elk vormonderdeel is met een haak aangegeven.

(2p) Geef met zes letters en waar nodig met accenten, het vormschema van de melodie weer.

Je kunt het fragment verdelen in vier gedeeltes. De lengte van de vier gedeeltes is schematisch weergegeven.

In het fragment vindt toename van spanning plaats.

(2p) Op welke manier wordt de toename van spanning gerealiseerd als je gedeelte 1 vergelijkt met gedeelte 2? Ga in je antwoord uit van gedeelte 2. Laat de instrumentatie en de dynamiek buiten beschouwing.

Op welke manier wordt de toename van spanning gerealiseerd als je gedeelte 1+2 vergelijkt met gedeelte 3+4. Ga in je antwoord uit van gedeelte 3+4. Laat de instrumentatie en de dynamiek buiten beschouwing.

Het fragment is thema 2. De melodie is weergegeven.

Thema 1 staat in D-majeur.

(1p) Wat is de relatie tussen de toonsoorten van thema 1 (D-majeur) en thema 2?

- A dominant
- B parallel**
- C subdominant
- D tertsverwantschap

De vragen 11 en 12 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Van het fragment is de partituur gedeeltelijk op pagina 4 van de uitwerkbijlage afgedrukt.

In de **vioolpartij** is vrijwel elke tweede maat een (gedeeltelijke) variatie op de daaraan voorafgaande maat.

(1p) Geef aan op welke manier de variatie in de VIOOLPARTIJ in vrijwel elke tweede maat is vormgegeven.

Van het fragment is de partituur gedeeltelijk op pagina 4 van de uitwerkbijlage afgedrukt.
In allebei de pianostemmen wordt een (ander) ritmisch ostinaat gespeeld. Door de combinatie van allebei de stemmen ontstaat ook een ritmisch ostinaat.

(1p) Noteer het ritmisch motief dat ontstaat door de combinatie van allebei de pianostemmen.

Het fragment is het einde van het deel. Het grootste gedeelte van het fragment bestaat uit twee muzikale lagen, namelijk de melodie en een ritmische begeleidingslaag door piano en woodblock. Op één moment is er sprake van drie lagen.

(1p) Noem een kenmerk van die derde laag. Laat de instrumentatie buiten beschouwing.

Blok 2 F.J. Haydn - Salve Regina, deel 1

Dit vragenblok gaat over deel 1 uit *Salve Regina* (1771) van de Oostenrijkse componist Franz Joseph Haydn (1732-1809). Het werk is gebaseerd op een religieuze, middeleeuwse tekst en is geschreven voor sopraan, alt, tenor, bas, strijkorkest en orgel.

Deel 1 van *Salve Regina* kan verdeeld worden in zes korte, in elkaar overlopende delen. Na de inleiding wordt elk van de vijf tekstregels in een apart gedeelte verklankt.

Het fragment is het begin van de instrumentale inleiding. In het fragment verandert de functie van de hoge strijkers.

(1p) Wat is de functie van de hoge strijkers in het begin van het fragment? Wat is de functie van de hoge strijkers aan het einde van het fragment?

De vragen 15 en 16 gaan over de eerste tekstregel.

Salve Regina,
mater misericordiae

Wees gegroet Koningin,
moeder van barmhartigheid

Het fragment is het begin van de eerste tekstregel. De bovenstem van de orgelpartij is weergegeven.

(1p) Wat is de relatie tussen de bovenstem van de orgelpartij en de sopraanpartij als je deze met elkaar vergelijkt?

Van het fragment zijn de sopraanpartij en de altpartij in de uitwerkbijlage onvolledig afgedrukt. Ter oriëntatie is ook de orgelpartij (gedeeltelijk) afgedrukt.

(3p) Noteer van de sopraanpartij en de altpartij de ontbrekende noten (toonhoogte en ritme).

De vragen 17 en 18 gaan over de tweede tekstregel.

Vita, dulcedo et spes nostra,
salve

Ons leven, onze lieflijkheid en hoop,
wees gegroet

Van het fragment is de tekst met vertaling weergegeven.
De lieflijkheid/zoetheid (dulcedo) klinkt door het hele fragment.

(2p) Noem twee manieren waarop de lieflijkheid/zoetheid wordt verklankt. Laat het tempo buiten beschouwing.

De vragen 19 en 20 gaan over de derde tekstregel.

Ad te clamamus,
exsules filii Evae

Tot U roepen wij,
ballingen, kinderen van Eva

In het fragment wordt in de eerste regel Maria (de moeder van Jezus) aangeropen. Met de ballingen uit de tweede regel wordt het volk bedoeld dat verbannen is uit het paradijs.

**(2p) Noem twee manieren waarop het aanroepen van Maria muzikaal wordt ondersteund, als je let op de begeleiding.
Noem twee manieren waarop het verbannen volk muzikaal wordt verklankt.**

Het werk behoort tot het classicisme.

(2p) Noem twee kenmerken van het classicisme, als je let op het fragment.

Vraag 21 gaat over de vierde tekstregel.

Ad te suspiramus Tot u smeken/zuchten wij

Van het fragment zijn de sopraanpartij en de tenorpartij in de uitwerkbijlage onvolledig afgedrukt.
Het zuchten wordt verklankt door vrijwel voortdurend dalende tertsen.

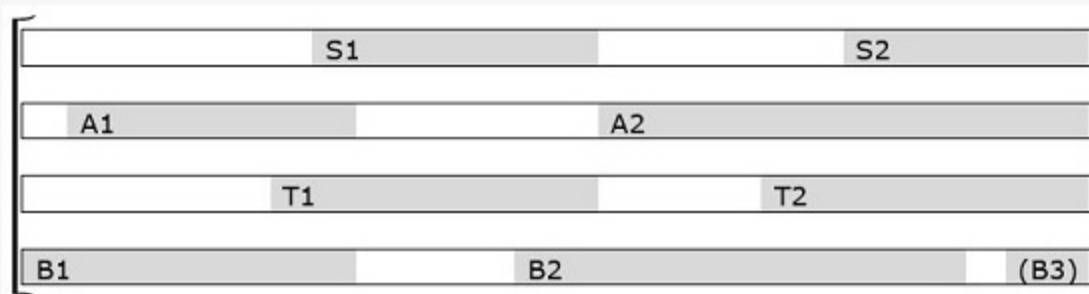
(3p) Noteer de ontbrekende noten van de sopraanpartij en de tenorpartij (toonhoogte en ritme). Let op, er komt één herstellingsteken voor.

Vraag 22 gaat over de vijfde tekstregel.

in hac lacrimarum valle in dit dal van tranen

De stroom van tranen wordt uitgebeeld doordat de verschillende zangstemmen na elkaar een dalende melodie inzetten. De inzetten van de verschillende zangstemmen (S, A, T en B) zijn schematisch weergegeven.

(1p) Welke twee zangstemmen zetten hun tweede inzet in op dezelfde toonhoogte als hun eerste inzet?

de:

- A alt en sopraan
- B alt en tenor
- C bas en sopraan
- D bas en tenor

Blok 3 J.S. Bach - Goldberg Variaties

Dit vragenblok gaat over de *Aria* (het thema) en *Variatie 12* uit de *Goldberg Variaties* (ca. 1740) van de Duitse componist Johann Sebastian Bach (1685-1750).

De vragen 23 en 24 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is het begin van de *Aria*. Het notenvoorbeeld is in de uitwerkbijlage zonder versieringen afgedrukt. Behalve de laatste noot worden in de bovenstem nog vijf noten versierd.

(2p) Omcirkel in de bovenstem de overige vijf noten die versierd worden.

Het fragment is het begin van de *Aria*. Het notenvoorbeeld is (zonder versieringen) weergegeven.

The image shows two systems of musical notation. Each system consists of a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The first system shows a melody in the treble staff starting with a quarter note G4, followed by quarter notes A4, B4, and C5, then a half note B4. The bass staff provides accompaniment with quarter notes G3, A3, and B3, followed by a half note C4. The second system continues the melody with quarter notes D5, E5, and F#5, then a half note E5. The bass staff continues with quarter notes C4, D4, and E4, followed by a half note F#4.

(1p) Geef met vier letters en waar nodig accenten, de vorm van de melodie weer.

Het fragment is het slot van de *Aria*. De bovenstem is in de uitwerkbijlage onvolledig afgedrukt.

(2p) Noteer de ontbrekende noten (toonhoogte en ritme).

Het fragment is het begin van een bewerking voor vier blaasinstrumenten van de *Aria*. De bovenstem wordt gespeeld door de sopraansaxofoon. De middenstemmen worden gespeeld door de klarinet en de basklarinet.

(1p) Welk blaasinstrument speelt de onderstem?

Beantwoord de vragen 27 en 29 t/m 31 met behulp van de partituur (*Variatie 12*) op pagina 8 en 9 van de uitwerkbijlage. Let op, de middenstem is verdeeld over de bovenste en onderste notenbalk.

Fragment 1 is het begin van de *Aria* en is (zonder versieringen) weergegeven.

Fragment 2 is maat 1 t/m 8 van *Variatie 12*.

**(1p) Welke stem van de *Aria*: bovenstem, middenstem(men) of onderstem wordt gevarieerd in *Variatie 12*?
Op welke manier is de betreffende stem vooral gevarieerd?**

Het fragment is het begin van *Variatie 12*. Het notenvoorbeeld is weergegeven.

De middenstem imiteert de bovenstem op een bijzondere manier.

(1p) Geef de technische term voor de variatietechniek die in de middenstem wordt toegepast ten opzichte van de bovenstem.

Het fragment is maat 1 t/m 16 van *Variatie 12*. De volledige partituur van *Variatie 12* is op pagina 8 en 9 van de uitwerkbijlage afgedrukt.

De bovenstem zet vijf keer een frase in die de middenstem (gevarieerd) imiteert. De vijf inzetten van de bovenstem zijn met pijlen in de partituur aangegeven.

(4p) Geef van elke imitatie (in de middenstem) het verschil in interval aan met de voorafgaande inzet van de bovenstem. Eén antwoord is gegeven. Laat eventuele octaafverschillen buiten beschouwing. Een toevoeging als klein, groot en rein hoeft niet genoemd te worden.

Het fragment is maat 17 t/m 32 van *Variatie 12*. De volledige partituur van *Variatie 12* is op pagina 8 en 9 van de uitwerkbijlage afgedrukt.

Lees eerst de vragen, beluister daarna het fragment met de partituur en beantwoord ten slotte de vragen.

- (3p) - Op welke manier verandert vanaf maat 17 de rolverdeling tussen de bovenstem en de middenstem als je het vergelijkt met maat 1 t/m 16?**
- Noem een maat waarin langer dan één tel sprake is van tegenbeweging tussen de bovenstem en de onderstem als je let op het fragment.
 - Noem een maat in de onderstem waarin een sequens begint als je let op het fragment.

Fragment 1 is maat 27 tot het einde van *Variatie 12*. Fragment 2 is maat 27 tot het einde van *Variatie 12* in een andere uitvoering. De volledige partituur van *Variatie 12* is op pagina 8 en 9 van de uitwerkbijlage afgedrukt.

(2p) Noem twee verschillen tussen fragment 1 en fragment 2, als je let op kenmerken uit de barok. Ga in je antwoord uit van fragment 2.

Blok 4 Amerikaanse folk(rock)

Dit vragenblok gaat over Amerikaanse folk(rock). Het blok begint met een bluesnummer omdat de blues de bakermat is van onder andere de folkrock. Daarna volgen songs van Woody Guthrie en Bob Dylan. Dylan was een groot bewonderaar van Guthrie en was zelf een van de sleutelfiguren bij het ontstaan van de folkrock. Het blok eindigt met twee songs van bands / artiesten die weer geïnspireerd zijn door Bob Dylan.

De vragen 32 en 33 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

De vragen 32 en 33 gaan over de song *See that my grave is kept clean* uit 1928 van de Amerikaanse bluesmuzikant Blind Lemon Jefferson. Het is een voorbeeld van een traditionele blues uit het begin van de twintigste eeuw. Het fragment is de intro en couplet 1.

(2p) Noem twee kenmerken van de blues, als je let op het fragment. Laat de tekst buiten beschouwing.

>> Let op, de opname is bijna 100 jaar oud en bevat veel ruis.

Het fragment is de intro en couplet 1. De gitaar speelt een kenmerkend begeleidingspatroon.

(1p) Beschrijf het begeleidingspatroon van de gitaar.

De song *Vigilante man* van Woody Guthrie (1912-1967) is gebaseerd op *See that my grave is kept clean*. Het fragment is couplet 1 uit *Vigilante man*. De vorm binnen het couplet is enigszins vrij.

(1p) Geef een argument voor de bewering dat de vorm binnen het couplet enigszins vrij is.

Fragment 1 is de intro en couplet 1 van *See that my grave is kept clean* in de versie van Blind Lemon Jefferson. Fragment 2 is de intro en couplet 1 van de song in de versie van Bob Dylan. Dylan nam veel elementen uit de versie van Jefferson over, maar qua harmonie (akkoorden) wijkt de versie van Dylan af.

(1p) Noem één manier waarop de harmonie in fragment 2 afwijkt van fragment 1. Ga in je antwoord uit van fragment 2. Laat het feit dat de versie van Bob Dylan lager is buiten beschouwing.

De vragen 36 t/m 39 gaan over de song *Like a rolling stone* uit 1965 van Bob Dylan.

Het fragment is de intro en het begin van couplet 1. Je zou kunnen zeggen dat de uitvoering door Dylan een vertellend karakter heeft.

(2p) Noem twee manieren waarop het vertellende karakter in de zangmelodie wordt verklankt.

- 1 Once upon a time you dressed so fine
- 2 Threw the bums a dime in your prime, didn't you?
- 3 People call say 'beware doll, you're bound to fall'
- 4 You thought they were all kidding you
- 5 You used to laugh about
- 6 Everybody that was hanging out
- 7 Now you don't talk so loud
- 8 Now you don't seem so proud
- 9 About having to be scrounging your next meal

Het fragment is couplet 1. De tekst is weergegeven.

De partij van de basgitaar kun je in vier gedeeltes verdelen, als je let op het globale toonhoogteverloop.

(2p) Geef in het schema in de uitwerkbijlage bij elk gedeelte aan wat het meest van toepassing is op het globale toonhoogteverloop van de basgitaar. Laat regel 5 en 6 buiten beschouwing.

How does it feel?
How does it feel?
To be without a home?
Like a complete unknown?
Like a rolling stone?

Hoe voelt het?
Hoe voelt het?
Om geen thuis te hebben?
Als iemand die niemand kent?
Als een rusteloze zwerver?

Het fragment is het refrein. De tekst en vertaling zijn weergegeven. In de tekst stelt Dylan enkele vragen. Je zou kunnen zeggen dat de intensiteit (kracht) van de vragen wordt versterkt door de structuur van de zangpartij.

(1p) Geef een argument voor de bewering dat de intensiteit van de vragen wordt versterkt door de structuur van de zangpartij. Laat de melodierichting buiten beschouwing.

Het fragment is het slot. Behalve de drums spelen nog zes instrumenten mee.

(3p) Noem nog vier instrumenten in het fragment.

De vragen 40 t/m 47 gaan over de song *Home* uit 2010 van de Amerikaanse folkrockband Edward Sharp & The Magnetic Zeros.

Het fragment is de intro.

(1p) Geef de technische term voor de speeltechniek op de gitaar bij het wisselen van de (meeste) akkoorden. Het antwoord 'aanslaan' wordt niet bedoeld.

Het fragment is het begin van de intro. De melodie wordt gefloten en is in de uitwerkbijlage onvolledig afgedrukt.

(2p) Noteer de ontbrekende noten (toonhoogte en ritme).

>> Let op, het fragment begint met een opmaat van drie tellen.

Het fragment is het begin van couplet 1. Een vrouw en een man zingen na elkaar. De melodie van de vrouwenstem is in de uitwerkbijlage afgedrukt.

(1p) Omcirkel de twee noten waarbij de toonhoogte van de zangmelodie van de man afwijkt van die van de vrouw. Laat het octaafverschil en de opmaat bij de man buiten beschouwing.

Het fragment is een instrumentaal tussenspel. In dit gedeelte komt maatwisseling voor. De melodie is in de uitwerkbijlage gedeeltelijk zonder maatsoorten en maatstrepen afgedrukt.

(1p) Noteer de ontbrekende maatstrepen en maatsoorten. Let op, er komt twee keer een 2/4-maat voor.

Fragment 1 en fragment 2 zijn het slot van een tussengedeelte.

(2p) Noem twee verschillen tussen allebei de fragmenten, als je let op de zang. Ga in je antwoord uit van fragment 2.

Het fragment is het begin van een gesproken couplet. In het fragment klinkt een hoge melodie die herhaald wordt.

(1p) Noteer het ritme van de melodie.

Het fragment is het slot van de song. Naast nieuw materiaal klinken er ook andere vormonderdelen uit de song in het slot.

(1p) Welke vormonderdelen komen in het slot terug?

- A couplet en refrein
- B couplet en tussenspel
- C refrein en tussenspel

De vragen 48 t/m 51 gaan over de song *All the lilacs in Ohio* uit 2021 van John Hiatt en The Jerry Douglas Band.

Het fragment is het begin van couplet 1. Het akkoordenschema is in de uitwerkbijlage onvolledig afgedrukt.

(2p) Noteer de ontbrekende akkoordsymbolen.

Kies uit: D, Am en Em.

Eén akkoordsymbool moet je twee keer gebruiken.

Fragment 1 is het begin van couplet 1. Fragment 2 is het begin van couplet 2. In allebei de fragmenten speelt de viool een begeleiding.

(2p) Noem twee verschillen tussen allebei de fragmenten, als je let op de viool.

And all the lilacs in **Ohio**
All the lilacs in **Ohio**, there ya go
In the city streets in the dirty winter snow
All the lilacs in **Ohio**-hio

De vragen 50 en 51 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is het refrein. De tekst is weergegeven.

(2p) Noem twee manieren waarop het woord Ohio steeds muzikaal wordt benadrukt. Laat het toonhoogteverloop buiten beschouwing.

Het fragment is het refrein. De song is een cover van een song van John Hiatt uit 2001.

(1p) Door welke muziekstijl is de uitvoering in het fragment vooral beïnvloed?

- A rhythm & blues
- B country
- C rock-'n-roll

Dit was de laatste vraag van het examen.

Klik op of als je de vragen nog eens wilt langslopen.

Klik op de knop 'Stoppen' als je klaar bent.

Bronvermelding

De in dit examen gebruikte bronnen zijn vermeld in het examen zelf en/of in het correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.

Einde